

Ammatillinen koulutus Suomessa

KPY:n teemakonferenssi
”Ammatillinen koulutus”
14.-16.3. Asker, Norja

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Ammatillinen koulutus tänään

- Ammatillisen koulutuksen kokonaisuus
 - ammatillinen peruskoulutus
 - ammatillinen lisäkoulutus
 - voidaan järjestää oppilaitosmuotoisena tai oppisopimuskoulutuksena
- Opiskelijoita vuosittain (2015)noin 250 000 – 300 000
 - ammatillisessa peruskoulutuksessa noin 183 000
 - ammatillisessa lisäkoulutuksessa noin 67 000
 - tutkintoon johtamaton koulutus
- Ammatillisia tutkintoja 351
- Tutkintoja suoritetaan vuosittain noin 65 000
 - perustutkinnon voi suorittaa ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona, ammatti- ja erikoisammattitutkinnon pelkästään näyttötutkintona

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Ammatillinen koulutusjärjestelmä

- ammatilliseen koulutukseen kuuluvat ammatillinen peruskoulutus sekä ammatillinen lisä- ja täydennyskoulutus
- tarkoitettu sekä työelämään siirtyville nuorille että työelämässä oleville aikuisille
- ammatilliset perustutkinnot antavat laajat perusvalmiudet alan tehtäviin
- Ammatti- ja erityisammattitutkinnot antavat erikoistuneempaa osaamista ja työelämän edellyttämän ammattitaidon vähintään yhdellä osa-alueella sekä yleisen jatko-opintokelpoisuuden yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin.

Suomen tutkintojärjestelmä

- Perusopetus – peruskoulut
- Ylioppilastutkinnot - Lukiot
- Amatilliset perustutkinnot ja ammattitutkinnot – Amatilliset oppilaitokset
- Erikoisammattitutkinnot
- Alemmat korkeakoulututkinnot ja Ylemmät korkeakoulututkinnot sekä tohtorin ja lisensiaatin tutkinnot – Yliopistot
- Ammattikorkeakoulututkinnot ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot – Ammattikorkeakoulut

Ammatillinen peruskoulutus

- tutkinnot suunniteltu työelämän tarpeisiin
- koulutusta järjestetään kaikilla koulutusaloilla
- tutkintojen laajuus 180 osaamispistettä
- tutkintoihin sisältyy työssäoppimista työpaikoilla väh. 30 op
- ammatillinen osaaminen osoitetaan ammattiosaamisen näytöillä
- tutkinnot rakentuvat perusopetuksen oppimäärälle
- soveltuvat myös lukion oppimäärän opiskelleille ja ylioppilastutkinnon suorittaneille -> lyhyempi opiskeluaika
- aikaisempi koulutuksen tai työkokemuksen kautta hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi tutkintoa

Ammatillista koulutusta järjestetään:

- humanistinen ja kasvatusala
- kulttuuriala
- yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
- luonnontieteiden ala
- tekniikan ja liikenteen ala
- luonnonvara- ja ympäristöala
- sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- matkailu-, ravitsemis- ja talousala

Ammatillisia perustutkintoja on näillä aloilla yhteensä 53.

Ammatilliset tutkinnot

- Ammatillisen perustutkinnon voi suorittaa joko ammatillisissa oppilaitoksissa tutkintoon johtavana koulutuksena, oppisopimuskoulutuksena tai näyttötutkintona.
- Ammatillinen lisäkoulutus eli ammatti- ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan näyttötutkintoina.
- Perustutkintojen laajuus on 180 osaamispistettä eli kolme vuotta.
- Näyttötutkintojen laajuus vaihtelee ja tutkinnon suorittamiseen tarvittava aika on yleensä huomattavasti lyhyempi, koska aikaisempi osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan.
- Perus- ja ammattitutkinnot ovat kansainvälisellä EQF -tasolla 4, erikoisammattitutkinto tasolla 5.

Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt

- **Työssäoppiminen:** työpaikoilla tapahtuvaa ammattitaidon ohjattua oppimista.
- laajuus kolmivuotisessa koulutuksessa vähintään 30 opintoviikkoa.
- **Ammattiosaamisen näytöt:** osoitetaan käytännön työtehtävissä, miten hyvin ammattitaito on saavutettu.
- Tutkintojen perusteet määrittelevät osaamisen

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksella voi opiskella lähes kaikkiin ammatillisiin tutkintoihin.

- soveltuu sekä nuorille että aikuisille.
- perustuu määräaikaiseen työsopimukseen, johon kuuluu ammattiin kouluttaminen työpaikalla.
- voi johtaa ammatilliseen perustutkintoon, tai olla valmistavaa koulutusta näyttötutkintona suoritettaviin ammatillisiin perustutkintoihin, ammatti- tai erikoisammattitutkintoihin.
- tietopuoliset opinnot järjestää oppilaitos.
- opiskelija saa työpaikalla tapahtuvan koulutuksen ajalta työehtosopimuksen mukaista palkkaa

Näyttötutkinnot

- erityisesti aikuisille suunniteltu joustava tutkinnon suorittamistapa
- suoritetaan osoittamalla tutkinnon perusteissa määritelty (työkokemuksen, opintojen tai muun toiminnan kautta hankittu) ammattitaito ensisijaisesti aidoissa työelämän tilanteissa.
- näyttötutkinnon tai sen osan voi suorittaa myös osallistumatta valmistavaan koulutukseen.

Näyttötutkintona suoritettu ammatillinen perustutkinto, ammatti- tai erikoisammattitutkinto antavat **jatko-opintokelpoisuuden** korkeakoulu- ja ammattikorkeakouluopintoihin.

Tutkinnon suorittaminen

1. Henkilökohtaistaminen

- Kolme vaihetta

2. Ammattitaidon osoittaminen

- Tutkinnon perusteiden mukaan, aidoissa työtilanteissa

3. Ammattitaidon arviointi

- Kolmikantatyöskentely sekä itsearviointi

Koulutukseen hakeutuminen ja opiskelijaksi ottaminen

- **Ammatilliseen peruskoulutukseen** haetaan kansallisen yhteishaun kautta.
- **Oppisopimuskoulutukseen** haetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjän kautta ja etsimällä oppisopimuskoulutukseen soveltuva työpaikka.
- **Ammatillisen lisäkoulutuksen ammatti- ja erikoisammattitutkintoa** suorittamaan voi hakeutua työelämässä hankitun osaamisen perusteella tai tutkintotilaisuuteen valmistavan koulutuksen päätteeksi.

Opiskelu ja tutkinnot ammattillisessa koulutuksessa

- Perustutkinnon opiskelu ja suorittaminen maksutonta
- Ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin valmistavasta koulutuksesta sekä tutkinnon järjestämisestä maksuja
- Ilmainen ruokailu, mahdollisuus koulumatkatukeen.
- Opintoja voi valita myös muista oppilaitoksista
- Ammatillinen perustutkinto ja ylioppilastutkinto on mahdollista suorittaa yhtä aikaa
- Suoraan tutkintoon johtavaa/valmistavaa koulutusta tai ammatillisen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta

Koulutustoimikunnat ja tutkintotoimikunnat

- Koulutustoimikunnat toimivat osaltaan ammatillisen koulutuksen laadullisen ennakoinnin asiantuntijaeliminä.
 - Lakisääteisiä ammatillisten tutkintojen laadunvalvontaelimiä
 - Luottamustehtävä
- Tutkintotoimikuntien jäsenten tulee edustaa työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja tarvittaessa itsenäisiä ammatinharjoittajia
 - vahvistaa tutkintoarvioinnit
 - kehittää näyttötutkintojärjestelmää

Ammattiopistot

- Suomessa on tällä hetkellä n.175 ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen järjestäjää
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjinä voivat olla kunnat, kuntayhtymät, rekisteröidyt (yksityiset) yhteisöt ja säätiöt. Myös valtio ja sen liikelaitokset voivat järjestää ammatillista koulutusta.
- Tehtäviä: ammatillinen peruskoulutus ja eri alojen erikoisosaamisen kouluttaminen, sekä ammattiosaamista syventävän ja laajentavan ammatillisen lisäkoulutuksen tarjoaminen.
- Toimintaa ohjataan järjestämislupien lisäksi mm. lainsäädännössä ja opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden kautta.

Rahoitus

- Valtio ja kunnat rahoittavat yhdessä ammatillisen peruskoulutuksen. Koulutuksen järjestäjät saavat lisäksi rahoitusta ammatilliseen lisäkoulutukseen, jonka rahoittamiseen kunnat eivät osallistu
- Koulutuksen järjestäjät saavat rahoituksen koulutukseen opetus- ja kulttuuriministeriöltä laskennallisin perustein.
- Rahoitus on suoriteperusteista
- Osa rahoituksesta määräytyy tuloksellisuuden perusteella.

Kokonaisrahoitus noin 1,9 mrd€ (vuonna 2016)

- ammatillinen peruskoulutus noin 1,6 mrd. €(84 %)
- ammatillinen lisäkoulutus noin 130 milj. €(7 %)
- Oppisopimuskoulutus noin 150 milj. €(8 %)

Ammatillisen koulutuksen rahoitus

Ammatillinen peruskoulutus Ammatillinen perustutkinto, näyttötutkintoon valmistava koulutus (aikuisille)	Rahoittajana: kunnat n. 67%, valtio n. 33 % Yhteensä n. 1 360 000 000 € kunnat n. 910 000 000 € valtio n. 450 000 000 €
Ammatillinen perustutkinto, oppisopimuskoulutus	Rahoittajana: kunnat n. 67 %, valtio n. 33% Yhteensä n. 90 000 000 € kunnat n. 60 000 000€ valtio n. 30 000 000 €
Ammatillinen lisäkoulutus, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot sekä ei tutkintotavoitteinen ammatillinen lisäkoulutus	Rahoittajana valtio sekä opiskelija/työnantaja Yhteensä n. 130 000 000 € kunnat – valtio n. 130 000 000 €
Ammatillinen lisäkoulutus, oppisopimuskoulutus, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot sekä ei tutkintotavoitteinen ammatillinen lisäkoulutus	Rahoittajana valtio sekä opiskelija/työnantaja Yhteensä n. 65 000 000 € kunnat – valtio n. 65 000 000 €
Työvoimakoulutus	Rahoittajana valtio Ammatillinen koulutus n. 147 000 000 € Kotoutumiskoulutus n. 98 000 000 €

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

JHL

Tulossa pian...

- Tutkintorakenneuudistus
 - Tutkintorakenteen muutoksia ovat:
 - tutkintojen yhdistäminen
 - tutkinnon poistaminen
 - mahdollinen uusi tutkinto
 - tutkintojen nimen muutokset
 - ammatillisessa peruskoulutuksessa osaamisaloja koskevat muutokset.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

JHL